

Briselē, 5.7.2017.
COM(2017) 368 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

**par kopējās zivsaimniecības politikas īstenošanas pašreizējo stāvokli un apspriešanos
par zvejas iespējām 2018. gadam**

{SWD(2017) 256 final}

1. IEVADS

Šis paziņojums sniedz pārskatu par kopējās zivsaimniecības politikas (KZP) īstenošanas pašreizējo stāvokli. Paziņojums ietver atskaiti par to, kas paveikts, lai varētu panākt zvejniecību ilgtspējību un jo īpaši nodrošināt, lai dzīvo jūras bioloģisko resursu izmantošana atjaunotu un uzturētu zvejoto sugu populācijas virs līmeņa, kas spēj nodrošināt maksimālo ilgtspējīgas ieguves apjomu un turklāt spēj palīdzēt līdz 2020. gadam sasniegt labu vides stāvokli Eiropas jūrās¹. Šajā paziņojumā aplūkotas krājumu stāvokļa izmaiņas, ES flotes stāvoklis, izkraušanas pienākuma pakāpeniskās ieviešanas gaita un decentralizācijas jomā paveiktais darbs². Izklāstīti arī principi, kas būs pamatā Komisijas priekšlikumiem par zvejas iespējām 2018. gadam. Dalībvalstis, konsultatīvās padomes (KP), citas ieinteresētās personas un plaša sabiedrība tiek aicināta izteikt savus ierosinājumus par šiem politikas virzieniem.

2. ZVEJNIECĪBU ILGTSPĒJĪBAS JOMĀ PAVEIKTAIS

Pēdējo dažu gadu laikā 2013. gada KZP reformas īstenošana ir ievērojami pavirzījies uz priekšu.

- **Virzība uz MSY mērķa sasniegšanu.** Saskaņā ar Zivsaimniecības zinātnes, tehnikas un ekonomikas komitejas (ZZTEK) jaunāko novērtējumu, kura pamatā ir 2015. gada dati³, 39 no 66 novērtētajiem krājumiem Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļā (jeb 59 %, salīdzinot ar 52 % iepriekšējā gadā) tiek izmantoti saskaņā ar F_{MSY} . Vidējā zvejas izraisītā mirstība patlaban ir stabilizējusies, un tā ir aptuveni 1,0. 2017. gadā jau 44 kopējās pieļaujamās nozvejas (KPN) jeb 61 % no visām nozvejām, kuras gūst Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļā, bija noteiktas saskaņā ar MSY ieteikumu.
- **Krājumu atjaunošanās.** Laikposmā no 2003. līdz 2015. gadam krājumu vidējā biomasa Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļā ir pieaugusi par 35 %.
- **Vispārējo saimnieciskās darbības rezultātu uzlabošana.** ES flotē 2014. gadā reģistrēta rekordliela neto peļņa, proti, EUR 770 miljoni, un tas ir 50 % pieaugums salīdzinājumā ar 2013. gada EUR 500 miljoniem.
- **Noturīgāks zvejas kapacitātes un zvejas iespēju līdzsvars.** Pēdējos gados zvejas kapacitātes un zvejas iespēju līdzsvars ir kļuvis noturīgāks visā ES flotē. Laikposmā no 2007. līdz 2015. gadam ES zvejas flotes kapacitāte ir pakāpeniski samazinājusies: zvejas kuģu skaits par 6 %, dzinēju jauda par 14 % un tilpība par 24 %.
- **Reformētajai KZP atbilstošu daudzgadu plānu izstrāde.** Pēc pagājušajā gadā pieņemtā Baltijas jūras plāna Komisija ir ierosinājusi daudzgadu plānus attiecībā

¹ Direktīva 2008/56/EK (OV L 164, 25.6.2008., 19. lpp.).

² 2013. gada 11. decembra Regulas (ES) Nr. 1380/2013 (OV L 354, 28.12.2013.) 15. panta 14. punktā un 22. panta 4. punktā prasītie Komisijas ikgadējie ziņojumi (attiecīgi par izkraušanas pienākuma īstenošanu un par līdzsvaru starp zvejas kapacitāti un zvejas iespējām) ir iekļauti šim paziņojumam pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā.

2017-04_STECF 17-04: *Monitoring the performance of the Common Fisheries Policy*, Ispra, Itālija, 2017. gada 27.–31. marts.

uz bentisko zivju krājumiem Ziemeļjūrā⁴ un mazajām pelaģiskajām sugām Adrijas jūrā⁵.

- **Pārvaldības decentralizēšana.** KZP pārvaldības akcenti ir nepārprotami pārvietojušies virzienā uz decentralizētāku pārvaldību; tā ietver arī reģionalizācijas procesā pieņemtos daudzgadu plānus un deleģētos aktus.
- **Saistības attiecībā uz Vidusjūru un Melno jūru.** Ir panāktas svarīgas politiskas vienošanās, kuru mērķis ir vidiskā, ekonomiskā un sociālā ilgtspējība; attiecībā uz Vidusjūru tā ir *Medfish4Ever* ministru deklarācija⁶ un attiecībā uz Melno jūru – Bukarestes deklarācija⁷.

Neraugoties uz šiem panākumiem, darbs vēl ir jāturpina, jo īpaši lai samazinātu lielo pārzveju Vidusjūrā, samazinātu to individuālo krājumu skaitu, kuri Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļā vēl joprojām tiek izmantoti par F_{MSY} lielākā apjomā, un lai īstenotu izkraušanas pienākumu.

2.1. F_{MSY} sasniegšanas sekmes

Turpinās virzība uz krājumu apzvejošanu ar F_{MSY} saskanīgā apjomā⁸. Visos KPN reģionos ievērojami krities to nozveju apjoms, kas gūtas, pārsniedzot F_{MSY} . Gūto nozveju apjoms salīdzinājumā ar F_{MSY} apjomu 2015. gadā bija 99 % (2003. gadā tas bija 158 % un 2008. gadā 129 %). Kopumā visos apgabalos (izņemot Vidusjūru un Melno jūru) ir krasi samazinājusies krājumu pārmērīga izmantošana.

Turpmākajā tekstā šis stāvoklis aprakstīts sīkāk.

Attiecībā uz **krājumiem, kas ir piekrastes valstu apspriežu priekšmets**, 2016. gadā makreles KPN ir palielināta par 14 %. Piemērojot ilgtermiņa pārvaldības stratēģiju, kas saskaņota starp zvejojošajām pusēm (ES, Norvēģiju un Fēru Salām), pušu rīcībā nonāca zvejas iespējas vairāk nekā 1 miljona tonnu apmērā. Šogad tiks veikta attiecīgo krājumu salīdzinošā vērtēšana. Putasu KPN tika noteikta saskaņā ar F_{MSY} un strauji palielinājās līdz 1,3 miljoniem tonnu. Iesaistītās piekrastes valstis vienojās par F_{MSY} atbilstošu jaunu stratēģiju attiecībā uz putasu. Attiecībā uz Ziemeļatlantijas silķi puses (saskaņā ar stratēģiju, kas tiek īstenota kopš 1999. gada) vienojās par vispārēju nozvejas limitu, kas ir zemāks par F_{MSY} . Tas ļāva būtiski – līdz gandrīz 650 000 tonnām – palielināt Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļā pieejamo KPN.

Baltijas jūras KPN 2017. gadam ir noteiktas atbilstoši daudzgadu plānam⁹. Reņģes un jūras zeltplekstes KPN atbilst F_{MSY} ; brētliņas un laša KPN ir mazākas par F_{MSY} . Mencas rietumu krājums dod iemeslu nopietnām bažām, un tāpēc tā KPN 2017. gadam tika samazināta par 56 %. Lai palīdzētu šim krājumam atjaunoties, tiek veikti arī citi atbalsta pasākumi. Vēl citi KPN samazinājumi ir pieņemti attiecībā uz mencas austrumu krājumu

⁴ COM/2016/0493 *final* - 2016/0238 (COD).

⁵ COM/2017/097 *final* - 2017/043 (COD).

⁶ <https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/2017-03-30-declaration-malta.pdf>.

⁷ 2016. gada oktobrī *GFCM* sarīkoja augsta līmeņa sanāksmi par zvejniecību pārvaldību Melnajā jūrā. Sanāksme pieņēma Bukarestes deklarāciju, kurā uzsvērtā vajadzība pēc kopīgas un sadarbīgas piekrastes valstu pieejas Melnās jūras zvejniecību jautājumu risināšanā.

⁸ 2017-04_STECF 17-04.

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 6. jūlija Regula (ES) 2016/1139, ar kuru izveido daudzgadu plānu mencas, reņģes un brētliņas krājumiem Baltijas jūrā un zvejniecībām, kas šos krājumus izmanto, un ar kuru groza Padomes Regulu (EK) Nr. 2187/2005 un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1098/2007 (OV L 191, 15.7.2016., 1. lpp.).

(25 %) un Somu liča lasi (20 %) saskaņā ar piesardzīgu pieeju, un attiecībā uz Rīgas jūras liča reņģi (11 %). Laša KPN centrālajā baseinā atbilst MSY , un pēdējo gadu laikā ir saglabājusies nemainīga; tas un arī nedeklarēto nozveju samazināšanās un valsts pasākumi katrai konkrētajai upei ir palīdzējuši palielināt uz nārstu atgriezušos lašu skaitu.

Ziemeļjūras krājumu stāvoklis turpina uzlaboties; 59 % izkrāvumu ir no ilgtspējīgi pārvaldītiem krājumiem. Saskaņā ar F_{MSY} jūrasmeles KPN ir palielināta par 21 %; Norvēģijas omāra KPN ir pieaugusi par 46 %. Saida tiek zvejota apjomos, kas ir mazāki par F_{MSY} ; tās KPN ir pieaugusi par 53 %. Saskaņā ar F_{MSY} ieteikumu pikšas KPN ir samazināta par 45 %. Tomēr ir sagaidāms, ka krājuma apjoms pieaugs, jo pēdējo pāris gadu laikā tas ir papildinājies labāk nekā iepriekš. Gan mencas, gan merlanga krājumi joprojām tiek apzvejoti nedaudz virs F_{MSY} , bet to apjoms ir saskaņā ar $MSY B_{TRIGGER}$. Jūras zeltplekste un jūrasmele tiek zvejas par F_{MSY} mazākā apjomā.

Ziemeļrietumu ūdeņos turpina palielināties heka ziemeļu krājums, un tā KPN saskaņā ar F_{MSY} ir palielināta par 10 %. Šis krājums tagad plešas tālāk Ziemeļjūrā nekā iepriekš. Siļķe Ķeltu jūrā un Īrijas jūrā ir drošas bioloģiskās robežās, bet atbilstoši šo krājumu attīstības tendencēm to KPN ir samazinātas par attiecīgi 6 % un 10 %. Norvēģijas omāra KPN VII apgabalā ir palielināta par 9 %; Porkupīnas sēklī šis palielinājums sasniedz pat 68 %. KPN jūrasmelei Lamanša austrumu daļā ir samazināta par 16 % atbilstīgi ZZTEK apstiprinātajai nozares pārvaldības pieejai; attiecībā uz šo zvejniecību ir noteikti arī saglabāšanas papildpasākumi. Stavridas rietumu krājuma KPN ir samazināta par 23 %.

Ūdeņos uz rietumiem no Skotijas 63 % izkrāvumu ir no ilgtspējīgi pārvaldītiem krājumiem. Attiecībā uz Īrijas jūru tie ir 55 %. Īrijas jūras gadījumā saglabājas būtiskas problēmas, jo gan mencas, gan merlanga krājumi tur ir ļoti noplicināti. Zvejas izraisītā mencu mirstība ir krietni lielāka nekā F_{MSY} . Merlangu patlaban zvejo apjomā, kas ir ievērojami mazāks nekā F_{MSY} , bet [krājuma] atjaunošanās pazīmju pagaidām nav.

Ķeltu jūrā 37 % izkrāvumu ir ilgtspējīguma robežās. Zvejas iespēju noteikšana jauktajā mencas, pikšas un merlanga zvejniecībā joprojām nav vienkāršs uzdevums. Merlanga un pikšas KPN ir palielinātas par attiecīgi 21 % un 7 %, bet mencas KPN ir samazināta par 38 %. Merlanga krājums tiek izmantots par F_{MSY} mazākā apjomā, bet pikšas – par F_{MSY} lielākā apjomā; [pikšas] krājuma apjoms pārsniedz $MSY B_{TRIGGER}$. Mencas krājums Ķeltu jūrā ir noplicināts un tiek apzvejots par F_{MSY} lielākā apjomā. Šajā gadījumā grūtības rada tas, ka mencu zvejo vairākās jauktajās zvejniecībās; ja selektivitāti tajās palielinās, lai nozvejotu mazāk mencu, samazināsies arī mērķsugu nozvejas.

Pireneju pussalai piegulošajos ūdeņos un Biskajas līcī 68 % kopējo izkrāvumu ir no ilgtspējīgi pārvaldītiem krājumiem. Saskaņā ar F_{MSY} ieteikumu jūrasvelnu KPN ir palielināta par 54 %. Jau vairākus gadus attiecībā uz jūrasmeli Biskajas līcī izmanto nozares pārvaldības pieeju, kuru ZZTEK ir atzinusi par ilgtspējīgu. Pateicoties šai nozares ierosmei, šī KPN 2017. gadā paliek nemainīga. Attiecībā uz megrima krājumu (Biskajas līcī un rietumu ūdeņos), par kuru Starptautiskā Jūras pētniecības padome (ICES) F_{MSY} ieteikumu sniedza pirmo reizi, KPN ir samazināta par vienu ceturtdaļu. Heka dienvīdu krājuma KPN ir nedaudz samazināta, tomēr šo krājumu joprojām apzvejo par F_{MSY} lielākā apjomā. Biskajas liča anšovs tiek izmantots ilgtspējīgā veidā, un stavrida IX zonā ir drošas bioloģiskās robežās; tās KPN ir palielināta par 7 %.

Dziļūdens krājumu zvejas iespējas veido mazāk nekā 1 % no visiem ES izkrāvumiem. Tās nosaka reizi divos gados, un pašreizējās KPN ir noteiktas 2017. un 2018. gadam. Strupdeguna garastes KPN ziemeļrietumu ūdeņos ir noteiktas saskaņā ar F_{MSY} . Attiecībā

uz pārējiem krājumiem vai nu trūkst datu, vai nav novērtējuma. Daži krājumi vēl aizvien liek raizēties to zemās produktivitātes dēļ.

Vidusjūrā un Melnajā jūrā virzība uz F_{MSY} joprojām ir problemātiska dažādu iemeslu apvienojuma dēļ:

- zvejo liels skaits mazapjoma zvejas kuģu, bet to gūto nozveju (izkrāvumu un izmetumu) kontrolēšanas, noteikumu izpildes panākšanas, uzraudzīšanas un paziņošanas metodes ir nepietiekami efektīvas;
- vairāksugu zvejniecības;
- zivju krājumi ir kopīgi dalībvalstīm un valstīm, kas nav ES dalībvalstis; tas sarežģī KZP mērķu pildīšanu;
- vairāki no katru gadu novērtētajiem (aptuveni 35) zivju krājumiem tiek uzskatīti par ļoti mazskaitlīgiem.

Pārzveja Vidusjūrā caurmērā divas līdz trīs reizes pārsniedz F_{MSY} ¹⁰. Neraugoties uz nesenajiem stāvokļa uzlabojumiem, daudzu krājumu stāvoklis joprojām nav zināms. Tādiem krājumiem kā, piemēram, heks, jūras barbe¹¹, melnvēdera jūrasvelns un putasu pašreizējie zvejas izraisītās zivju mirstības rādītāji līdz pat sešām reizēm pārsniedz F_{MSY} . Komisija turpina darbu, lai uzlabotu datu vākšanu par visiem attiecīgajiem krājumiem, un ir lūgusi ZZTEK ieteikumus par jauniem krājumiem¹².

Tikai dažās atsevišķās Vidusjūras zvejniecībās zivju krājumi tiek izmantoti tādā apjomā, kas ļauj sasniegt F_{MSY} , un flotes sekmīgi uzlabo stāvokli, jo īpaši izkrāvumu ziņā (dziļūdens sārtā garnele un jūras barbe Tirēnu jūras dienvidu un centrālajā daļā).

Lai šādos apstākļos īstenotu KZP izvirzīto mērķi – līdz 2020. gadam sasniegt F_{MSY} visos krājumos –, būs vajadzīga lielāka piepūle. Tas nozīmē, ka būs jāsadarbojas ar ES starptautiskajiem partneriem *GFCM* satvarā, jāpastiprina centieni atjaunināt valsts pārvaldības plānus saskaņā ar KZP mērķiem un jāizsver, cik vērienīgiem jābūt nākamās paaudzes daudzgadu pārvaldības plāniem. Lielāks darbs jāiegulda arī, lai:

- pastiprinātu sadarbību jūras baseinos, piemēram, Lionas līcī;
- pieņemt vērienīgus pārejas posma pasākumus stipri pārzvejotu zivju krājumu saglabāšanai;
- izvērstu plašumā un īstenotu mērķus un mērķrādītājus, par kuriem vienošanās panākta ar 2017. gada marta Maltas *MedFish4Ever* ministru deklarāciju par datu vākšanu, zinātnisko izvērtēšanu, uz ekosistēmas pieeju balstītu zvejniecības pārvaldību, nelegālas, neregistrētas un neregulētas (NNN) zvejas apkarošanu, ilgtspējīgu mazapjoma zveju un koordināciju Vidusjūrā;
- Melnajā jūrā, balstoties uz 2016. gada oktobra Bukarestes deklarāciju, risinātu nopietnas problēmas, tostarp NNN zvejas problēmu.

Starptautiskās Atlantijas tunzivju saglabāšanas komisijas (*ICCAT*) satvarā¹³ 2017. gadā tika pieņemta KPN zilajai tunzivij Atlantijas okeāna austrumu daļā un Vidusjūrā. Šī KPN

¹⁰ Sīkāku informāciju sk. Komisijas dienestu darba dokumentā.

¹¹ Izņemot jūras barbi Tirēnu jūras dienvidu un centrālajā daļā.

¹² (ZZTEK) – *Mediterranean assessments 2016-part 2 (STECF-17-06)*.

¹³ *ICCAT* ieteikums 14-04, ar ko groza Ieteikumu 13-07, ar kuru izveido daudzgadu plānu zilās tunzivs krājumu atjaunošanai Atlantijas okeāna austrumu daļā un Vidusjūrā un kurš ES tiesību aktos transponēts ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 14. septembra Regulu (ES) 2016/1627 par daudzgadu plānu zilās tunzivs krājumu atjaunošanai Atlantijas okeāna austrumu daļā un Vidusjūrā un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 302/2009 (OV L 252, 16.9.2016., 1. lpp.).

atspoguļo labāko pieejamo zinātnisko informāciju, kas iegūta, pārskatot 2014. gada ieteikumu par krājumiem. Lielā – iespējams, pārskatāmā vēsturē vislielākā – biomasa ir ļāvusi palielināt KPN par 25 % salīdzinājumā ar 2016. gadu.

2016. gada novembrī *ICCAT* turklāt pieņēma ieteikumu, ar kuru izveido daudzgadu plānu zobenzivs krājumu atjaunošanai, sākot ar 2017. gadu, lai 2031. gadā ar vismaz 60 % varbūtību būtu sasniegts biomasas rādītājs B_{MSY} . Plānā ir noteikta KPN 10 500 tonnu apmērā 2017. gadam. Tas ir ievērojams notikums, jo zobenzivs krājums ir viens no vispārzejotākajiem Vidusjūrā.

Attiecībā uz akmeņplekstes zvejniecībām Melnajā jūrā *GFCM* līgumslēdzējas puses un sadarbības partneri, kas nav līgumslēdzējas puses, ir apņēmušies, sākot ar 2018. gadu, nepārsniegt 2013.–2015. gadā iedalīto zvejas iespēju apjomu¹⁴. Valstis, kuras nepiemēro kvotu sistēmu, nepārsniegs 2013.–2015. gada nozveju vai zvejas piepūles apjomu.

2.2. Biomasas tendences

Informācija par nārsta bara biomasas tendencēm Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļā ir pieejama no *ICES* un no *ZZTEK*, turklāt *ZZTEK* šādu informāciju sniedz arī par Vidusjūru. Analīze rāda, ka biomasa Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļā 2015. gadā bija vidēji par 35 % lielāka nekā 2003. gadā. Šī augšupejošā tendence ir mazāk izteikta krājumiem, par kuriem trūkst datu. Vidusjūrā turpretim laikposmā no 2003. līdz 2014. gadam vidējā biomasa ir samazinājusies par 20 %.

Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļā pieaug arī to krājumu procentuālais īpatsvars, kuri ir drošās bioloģiskās robežās. 2015. gadā 68 % krājumu tika klasificēti kā tādi, kas ir drošās bioloģiskās robežās. Tas ir gandrīz divreiz vairāk nekā 2003. gadā reģistrētie 35 %.

2.3. ES flotes saimnieciskās darbības rādītāji

Jaunākais *ZZTEK* sagatavotais ikgadējais ekonomikas pārskats apstiprina, ka pēdējos gados ES flotes saimnieciskās darbības rādītāji ir ievērojami uzlabojušies. Provizoriski dati par 2015. gadu liecina par augšupejošās tendences turpināšanos, un ekonomikas prognozes 2016. un 2017. gadam saglabājas optimistiskas. ES flotes bruto pievienotā vērtība, t. i., zvejas sektora ekonomiskais ieguldījums algu un bruto peļņas izteiksmē, 2014. gadā sasniedza EUR 3,7 miljardus. Tas ir būtisks pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. Arī vidējās algas ES flotē pēdējos gados ir pieaugušas, kaut arī kopumā nodarbinātība turpina samazināties.

Kopumā šķiet, ka labie darbības rādītāji ir a) lielāku ieņēmumu un b) samazinājušos vai stabili zvejas izmaksu rezultāts. Izmaksas noteicošie faktori ir salīdzinoši zemās degvielas cenas, kā arī samazinātais degvielas patēriņš un degvielas izmantošanas intensitāte, jo daudzas ES flotes tagad darbojas efektīvāk. Neskatoties uz vispārējo ekonomikas izaugsmi, stāvoklis dažādos reģionos, dalībvalstīs un zvejniecībās var būt ļoti atšķirīgs. Ziemeļjūras un Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļas flotu rādītāji ir caurmērā labāki nekā Vidusjūras un Melnās jūras flotēm. Jaunākie pētījumi un

¹⁴ Ieteikums *GFCM/40/2016/6* par zinātnisko uzraudzību, pārvaldību un kontroli akmeņplekstes zvejniecībās Melnajā jūrā (*GSA 29*).

zinātniskās publikācijas¹⁵ liecina, ka tad, ja visu izmantoto krājumu biomasa atjaunotos līdz MSY līmenim, ES flotes saimnieciskās darbības rādītāji varētu uzlaboties vēl krietni vairāk. Tie paši avoti arī apgalvo¹⁶: jo drīzāk zvejas izraisītās mirstības rādītāji samazināsies līdz F_{MSY} , jo drīzāk pieaugs ES flotes peļņa.

2.4. Decentralizācija

Jaunā KZP veicina zvejniecību pārvaldības decentralizāciju ar reģionālu daudzgadu plānu un reģionalizācijas procesā izstrādātu deleģēto aktu starpniecību.

2.4.1. Daudzgadu plāni

Daudzgadu plāni ir viens no galvenajiem jaunās KZP mērķu sasniegšanas instrumentiem. Tie ietver, piemēram, mērķrādītāju, kas raksturo nozveju maksimālajā ilgtspējīgas ieguves apjomā, un termiņu, kurā šis mērķrādītājs jāsasniedz; pasākumus attiecībā uz izkraušanas pienākuma īstenošanu un aizsargpasākumus attiecībā uz koriģējošām darbībām, ja tādas būtu vajadzīgas.

Svarīgs solis šajā virzienā bija Baltijas jūras daudzgadu plāna pieņemšana 2016. gadā. Patlaban turpinās likumdošanas darbs pie daudzgadu plāniem attiecībā uz bentiskajām sugām Ziemeļjūrā un pelaģiskajām sugām Adrijas jūrā.

2016. gada 3. augustā Komisija ierosināja daudzgadu plānu bentisko zivju krājumiem Ziemeļjūrā. Priekšlikuma mērķis ir nodrošināt to, lai krājumi tiktu apzvejoti ilgtspējīgā apjomā, un tā pamatprincipi ir tādi paši kā Baltijas jūras plānam.

2017. gada februārī Komisija pieņēma arī priekšlikumu par daudzgadu pārvaldības plānu attiecībā uz Adrijas jūras mazo pelaģisko sugu krājumiem. Anšova un sardīnes krājumi Adrijas jūrā pastāvīgi tiek novērtēti kā pārmērīgi izmantoti; tiek lēsts, ka to biomasa ir nepieredzēti zemā līmenī. Saskaņā ar jaunākajiem zinātniskajiem ieteikumiem, ja nekas netiks darīts, pastāv liels risks, ka anšova un sardīnes krājumi neatgriezīsies izsīk¹⁷. Ierosinātais plāns nosaka zvejas izraisītās mirstības mērķrādītājus abiem krājumiem. Mazo pelaģisko sugu pārvaldībā tas ir pavērsiens uz pieeju, kuras pamatā ir fiksētas zvejas iespējas.

2.4.2. Reģionalizācijas procesā izstrādāti deleģētie akti

KZP ievieša reģionalizāciju, lai tādējādi sīkāk izstrādātu virkni pasākumu, kuri jāpieņem ar deleģētajiem aktiem, jo īpaši saglabāšanas pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu ES vides tiesību aktu un izmetumu plānu uzliktās saistības. Ja piemēro reģionalizācijas principu, ES valstis, kuras ir tieši ieinteresētas konkrēto krājumu pārvaldībā, drīkst iesniegt kopīgus ieteikumus attiecībā uz Komisijas deleģēto aktu pieņemšanu.

Reģionalizācijai ir bijusi svarīga nozīme izkraušanas pienākuma ieviešanā; dalībvalstu kopīgie ieteikumi ir palīdzējuši tapt 15 izmetumu plāniem, no kuriem dažos izkraušanas

¹⁵ *The Sunken Billions Revisited: Progress and Challenges in Global Marine Fisheries*, Pasaules Banka; *Sustainability now or later? Estimating the benefits of pathways to maximum sustainable yield for EU Northeast Atlantic fisheries*, *Marine Policy* 72 (2016), 40.–47. lpp.

¹⁶ Šajās simulācijās nozīmīgi ārēji vai ekonomiski faktori, piemēram, vides apstākļu svārstības un degvielas cenas, vērtēti kā nemainīgi.

¹⁷ *GFCM* seminārs par pārvaldības stratēģijas izvērtēšanu, 2017. gada februāris.

pienākuma ieviešana ir paredzēta drīzāk, nekā to prasa pamataktos noteiktie termiņi. Šie plāni ietver sīku informāciju par izkraušanas pienākuma īstenošanu, tostarp par atbrīvojumiem, ja tie ir pamatoti ar zinātniskiem ieteikumiem.

Mazāk ir bijis kopīgo ieteikumu, kas iesniegti par zvejniecībā piemērojamiem reģionāla līmeņa saglabāšanas pasākumiem saskaņā ar KZP regulas 11. pantu, tomēr Komisija tādus ir saņēmusi septiņus – par Ziemeļjūru un Baltijas jūru. Būtiski svarīgs Vidusjūras reģiona ministru 2017. gada marta deklarācijas vēstījums ir apņemšanās vairāk darīt, lai arī šajā jūras baseinā izveidotu aizsargājamās jūras teritorijas.

Nozīmīga loma reģionalizācijā ir bijusi konsultatīvajām padomēm (KP) – ieinteresēto personu organizācijām, kas veidotas no nozares un citu interešu grupu pārstāvjiem (60:40). Viņu uzdevums ir sniegt Komisijai un dalībvalstīm ieteikumus un informāciju par zvejniecību pārvaldību, kā arī par zvejniecības un akvakultūras sociālekonomiskajiem un saglabāšanas aspektiem. Dalībvalstīm ir jāapspriežas ar attiecīgajām KP par kopīgajiem ieteikumiem, kurus tās izstrādā reģionalizācijas kontekstā. Kopumā ieteikumu skaits 2013.–2016. gada laikposmā ir palielinājies par vairāk nekā trešdaļu. Turklāt tagad arī trīs jaunās KP, kas izveidotas ar reformēto KZP, proti, Melnās jūras, tirgu un akvakultūras KP, ir pilnībā darbspējīgas un iesaista ES apspriešanās un lēmumpieņemšanas procesos vēl vairāk ieinteresēto personu.

2.5. Izkraušanas pienākums

Izkraušanas pienākumu patlaban piemēro visām zvejniecībām Baltijas jūrā un Melnajā jūrā, kā arī visām pelagisko un rūpnieciskās zvejas sugu zvejniecībām visos ES ūdeņos. Reģionālā kontekstā Ziemeļjūrā izkraušanas pienākums pašlaik attiecas uz 82 % visu KPN. Ziemeļrietumu ūdeņiem šis rādītājs ir 86 %, bet dienvidrietumu ūdeņiem 77 %. Bentisko zivju krājumi, kuriem piemēro izkraušanas pienākumu, sasniedz 28 % Ziemeļjūrā, 46 % ziemeļrietumu ūdeņos un 27 % dienvidrietumu ūdeņos. Kaut arī izkraušanas pienākuma īstenošana bentiskajās zvejniecībās ziemeļrietumu ūdeņos virzās uz priekšu labi, ir nepieciešama saskaņotāka rīcība attiecībā uz Ziemeļjūras un dienvidrietumu ūdeņu bentiskajām zvejniecībām.

Vidusjūrā, ja izkraušanas pienākumu piemēro sugām, kurām piemēro arī minimālo saglabāšanas references izmēru, izkraušanas pienākums patlaban aptver 29 % kopējo izkrāvēju. Zvejniecību izteiksmē šis rādītājs ir 82 % mazajām pelagiskajām sugām un 17 % bentiskajām sugām (ieskaitot gliemjus). Izkraušanas pienākumu piemēro lielākajai daļai nozveju, kas gūtas mazo pelagisko sugu zvejniecībās, bet vairāk jādara, lai līdz 2019. gadam uzlabotu izkraušanas pienākuma piemērošanu bentiskajās zvejniecībās.

Melnajā jūrā kopš 2017. gada izkraušanas pienākumu piemēro visu to sugu nozvejām, uz kurām attiecas KPN, t. i., brētliņai un akmeņplekstei.

Komisijai ik gadu jāziņo noteikta informācija par izkraušanas pienākuma īstenošanu¹⁸. Pirmo ziņojumu pieņēma 2016. gadā¹⁹, un tas bija par izkraušanas pienākuma īstenošanu attiecībā uz pelagiskajiem krājumiem un Baltijas jūru 2015. gadā. Otrais ziņojums, kas atrodams šim paziņojumam pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā, sniedz jaunāko informāciju par izkraušanas pienākuma īstenošanu 2016. gadā, kad izmetumu

¹⁸ 15. panta 14. punkts Regulā (ES) Nr. 1380/2013, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 20. maija Regulu (ES) 2015/812 (OV L 133, 29.5.2015.).

¹⁹ COM(2016) 396 final.

aizliegums tika attiecināts arī uz dažām bentiskajām zvejniecībām Ziemeļjūrā un Atlantijas okeānā. Tas sagatavots, pamatojoties uz informāciju, ko sniegušas dalībvalstis, konsultatīvās padomes un Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra (*EFCA*).

Kopumā dalībvalstu ziņojumos iezīmējas vairāki uzdevumi, kas risināmi ciešā nozares pārstāvju un pārvaldes struktūru sadarbībā. Komisija turpinās apspriest ar dalībvalstīm un nozares pārstāvjiem to, kā pieejamos instrumentus labāk izmantot, lai mazinātu kritisko sugu radītās ietekmes un risinātu jautājumus, kas saistīti ar mazizmēra zivju laišanu tirgū. Gan nozarei, gan dalībvalstīm būtu vairāk jādarā, lai uzlabotu stāvokli ar izmetumu datiem un tādējādi varētu novērtēt izkraušanas pienākuma praktisko ietekmi un ieviest vajadzīgos kontroles un noteikumu izpildes panākšanas mehānismus.

3. PRIEKŠLIKUMI PAR 2018. GADA KPN

Zvejas iespējas 2018. gadam būs saskaņīgas ar KZP mērķiem un balstītas uz labākajiem pieejamajiem zinātniskajiem ieteikumiem²⁰. Ja zinātniskie ieteikumi nebūs pieejami, Komisija piemēros piesardzīgu pieeju saskaņā ar KZP mērķiem.

3.1. Krājumi, par kuriem ir *MSY* novērtējums

Lai varētu sasniegt KZP mērķus, ir jāpalielina to krājumu īpatsvars, no kuriem zvejo F_{MSY} atbilstošā apjomā. Tāpat kā iepriekšējos gados, Komisija plāno ierosināt tādas KPN, kuras – ja zvejas iespēju priekšlikumus iesniedz šogad – ļauj sasniegt F_{MSY} nākamajā, 2018. gadā. Tas palīdzēs tuvināties atbilstībai KZP uzliktajām juridiskajām saistībām. Tomēr tam būs nepieciešama arī Padomes apņemšanās saskaņot savus lēmumus ar šo pieeju. Attiecībā uz krājumiem, par kuriem ir F_{MSY} novērtējums, Komisija plāno izmantot pieejamās punkta vērtības, izņemot gadījumus, kad ir pieņemti daudzgadu plāni ar F_{MSY} diapazoniem.

Attiecībā uz krājumiem, par kuriem ir pieejams F_{MSY} novērtējums un kuri ir kopīgi ar partnervalstīm ārpus ES, Komisija turpina centienus panākt vienošanos ar tām, ievērojot šo pašu nostāju. Attiecībā uz krājumiem, kurus pārvalda reģionālās zvejniecības pārvaldības organizācijas (RZPO), Komisija ievēro sarunu norādes, ko Padome noteikusi RZPO, un tos pašus standartus un principus kā ES krājumiem.

3.2. Krājumi, par kuriem ir izstrādāti daudzgadu plāni

Baltijas jūras daudzgadu plānā, kurš ir vienīgais, kas pieņemts pēc jaunās KZP stāšanās spēkā, ir norādīti zvejas izraisītās zivju mirstības diapazoni, kas ļauj sasniegt *MSY*, un šis plāns kalpos par pamatu priekšlikumiem par 2018. gada KPN Baltijas jūrā. Minētie diapazoni, kas sniegti zinātniskajā ieteikumā, aptver visus zvejas izraisītās zivju mirstības rādītājus, kuri saglabā tādus biomasas līmeņus, kas spēj nodrošināt ilgtermiņa *MSY*.

Ja daudzgadu plāni, kas pieņemti pirms 2014. gada KZP stāšanās spēkā, ļauj zvejas iespējas noteikt saskaņā ar F_{MSY} , tie būtu jāpiemēro attiecībā uz 2018. gadu. Attiecībā uz plāniem, kas vairs nav saderīgi ar minēto mērķi, jo, piemēram, tajos izvirzīts mazāk vērienīgs mērķis, Komisija plāno pieņemt 2018. gada KPN priekšlikumus, kuri ir saskaņā ar F_{MSY} .

²⁰ No *ICES* un attiecīgā gadījumā no *ZZTEK* un *GFCM* Zinātniskās padomdevējas komitejas.

3.3. Citi krājumi

Attiecībā uz krājumiem, kuriem nav pilnīga *MSY* novērtējuma, tiek izskatīti alternatīvi parametri. KPN priekšlikumi atspoguļos visas izmaiņas pieejamajos zinātniskajos ieteikumos, vienlaikus neapdraudot šo krājumu saglabāšanu. Te var būt vairāki varianti.

3.3.1. *Krājumi, par kuriem ir pieejami dati, kas ļauj noteikt *MSY* aizstājējus*

Šos krājumus novērtē ar tendenču prognozes modeļiem, un *ICES* sniedz skaitliskus ieteikumus par nozvejas apjomu²¹. Pieeja ir līdzīga tai, ko izmanto krājumiem ar pilnīgu *MSY* novērtējumu.

3.3.2. *Krājumi, kuru attīstības tendences ir novērtētas apsekojumos, vai par kuriem ir pieejamas nozveju laukurindas*

Ja F_{MSY} novērtējuma nav, zinātniskajā ieteikumā tiek ierosināti nozvejas limiti. Attiecībā uz šiem krājumiem Komisija izmantos *ICES* ieteikumus un apsvērs stāvokli katrā gadījumā atsevišķi, piemērojot piesardzīgu pieeju.

3.3.3. *Krājumi, par kuriem ir pieņēmums, ka tie ir stabili*

2013. gadā Padome nolēma līdz 2018. gadam saglabāt nemainīgu KPN 26 krājumiem, izņemot tad, ja bioloģiskie ieteikumi aicinātu veikt pielāgojumus. Parasti tie ir krājumi, no kuriem gūst tikai piezvejas, un to kvotas apguve ir lēna; arī to saimnieciskā nozīme ir maza, un informācija par krājuma stāvokli – ierobežota. Komisija plāno turpināt šo pieeju, ja vien nebūs *ICES* rosinātas pārskatīšanas, un šādā gadījumā tiks apsvērtas korekcijas.

3.3.4. *Krājumi, par kuriem bioloģisko ieteikumu nav*

Ja bioloģisko ieteikumu nav, KPN priekšlikumi būtu jāpiemēro saskaņā ar piesardzīgu pieeju un KZP regulas 2. panta 2. punktu. Komisija cieši sadarbojas ar *ICES*, lai pilnveidotu instrumentus, kas vajadzīgi esošo nepilnību novēršanai, un lai priekšlikumus varētu pieņemt sistemātiskākā, iepriekš paredzamākā un pārredzamākā veidā.

3.4. KPN koriģēšana un izkraušanas pienākums

Saskaņā ar KZP noteikumiem zvejas iespējas krājumiem, uz kuriem attiecas izkraušanas pienākums, ir jānosaka, ņemot vērā nozvejas, nevis izkrāvumus, un pamatojoties uz zinātniskajiem ieteikumiem. KPN koriģēšana ir daļa no pasākumu kopuma, ar kuriem īsteno izkraušanas pienākumu. Šie pasākumi nedrīkst apdraudēt F_{MSY} mērķa sasniegšanu vai palielināt zvejas izraisīto zivju mirstību.

KPN korekcijas krājumiem, kuriem piemēro izkraušanas pienākumu, attiecībā uz 2018. gadu Komisija plāno izdarīt tādā pat veidā kā 2017. gadā. Ja validēti vai pilnīgi izmetumu dati nav pieejami, Komisija plāno datus ekstrapolēt, lai aprēķinātu KPN korekcijas tad, kad, pamatojoties uz ZZTEK ieteikumu, šāda metode izrādās pieņemama.

²¹ Pamatojoties uz F_{MSY} aizstājēju.

2018. gadā nav nepieciešams koriģēt to krājumu vai nozveju KPN, attiecībā uz kurām izkraušanas pienākums stājas spēkā 2019. gadā. KPN korekcijas krājumiem, kurus pārvalda kopīgi ar starptautiskajiem partneriem (trešām valstīm, RZPO), veic, apspriežoties ar šiem partneriem.

Saņēmusi labvēlīgu *ICES* zinātnisko novērtējumu²² un pamatodamās uz Komisijas priekšlikumu, Padome 2017. gada sākumā nolēma vairs nenoteikt limandas un plekstes KPN Ziemeļjūrā. Daudzas ieinteresētās personas šo soli novērtēja atzinīgi, jo tas atvieglot izkraušanas pienākuma pildīšanu. Paturot to prātā, Komisija ir gatava apspriest vēl citu KPN noteikšanas neturpināšanu nākotnē, ja šāda rīcība neapdraudēs krājuma saglabāšanos un ja *ICES* piekritīs.

4. SECINĀJUMI

Komisija turpinās virzīties uz pilnīgu KZP īstenošanu un zvejas iespējas 2018. gadam ierosinās saskaņā ar KZP noteiktajiem *MSY* mērķrādītājiem. Līdz ar KZP satvarā izstrādātā pirmā daudzgadu plāna pieņemšanu ir sagatavota augsne, lai šo prioritāro pārvaldības instrumentu kā līdzekli KZP galveno mērķu sasniegšanai pakāpeniski ieviestu citos ES jūras baseinos.

Daudzu flotu saimnieciskās darbības rādītāji turpina uzlaboties, un zvejas kapacitātes līdzsvarošana ar zvejas iespējām ir sekmējusies labi. Resursu izmantošanas ziņā joprojām ir grūtības ar *MSY* mērķrādītāju sasniegšanu, jo īpaši Vidusjūrā un Melnajā jūrā. ES vairāk jādara tajās jomās, kur virzība ir lēnāka. Šeit izšķiroša nozīme būs reģionālajai sadarbībai ciešā saziņā ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, kā noteikts KZP.

²² *ICES*: ES pieprasījums par apvienoto limandas un plekstes KPN un līdztekus nozvejas limitiem iespējamajiem pārvaldības pasākumiem. 2017. gada 10. marts.

GRAFIKS

Plānotais darba grafiks ir šāds.

Kad?	Kas?
Jūlijā–septembrī	Paziņojuma sabiedriskā apspriešana
Maijā/jūnijā/oktobrī	<i>ICES</i> ieteikumi par krājumiem
26. septembrī	Krājumu stāvokļa seminārs ar ieinteresēto personu piedalīšanos KPN priekšlikumu pieņemšana attiecībā uz Baltijas jūru
Oktoobrī	Padome lemj par Baltijas jūras KPN
Novembrī	KPN priekšlikumu pieņemšana attiecībā uz Atlantijas okeānu / Ziemeļjūru / Melno jūru
Decembrī	Padome lemj par Atlantijas okeāna / Ziemeļjūras / Melnās jūras KPN